

Notat til styret i Helse Vest

Brukermedvirkning

Regionalt brukerutvalg (RBU) er opptatt av at samspillet og samarbeidet mellom styret, ledelse og vi som utvalg fungerer godt og at vi har en åpen dialog for å kunne gjøre en så god jobb som mulig.

RBU ønsker å ta opp noen vesentlige områder som vi mener er viktige for at våre oppgaver som brukerutvalg best mulig fungerer ut fra de forutsetninger som ligger til grunn i utvalgsarbeidet.

Vi ønsker å avklare noen utfordringer på det formelle som omfatter brukerutvalgets arbeid og brukerrepresentantenes utfordringer i prosjekter.

Brukermedvirkning i prosjekter er en av oppgavene vi ser på med stort alvor. I noen tilfeller føler vi at kommunikasjonen mellom prosjektets ledelse og brukermedvirkeren ikke fungerer. Her kan det være mangel på oppfølging av prosjektet, innkalling til møter eller manglende kommunikasjon på e-post. Noen ganger synes det som tjenestene som har prosjektet ikke selv er godt nok kjent til hvordan brukermedvirkning fungerer. Uten en åpen og god kommunikasjon kan det lett forstås som at brukermedvirkeren ikke blir inkludert i prosessen på lik linje med fagpersonell i prosjektene.

Hvordan styrker vi rutiner for brukermedvirkning, slik at deltagelsen er reell i hele prosjektet? Vi ønsker en diskusjon på dette med styret – hvordan kan styret arbeide med dette og hvordan kan RBU arbeide med dette?

Helse Vest får tilsendt NOU-er til høring, der både brukerutvalget og styret er høringsinstans. Siden begge instanser kan gi høringssvar hver for seg bør vi avklare hvordan vi best fremmer disse på vegne av begge instanser. Vi tenker da på hvordan høringssvaret fremstår i regjeringens arbeid med NOU-ene.

Menn og helse

Helse-Vest starter i disse dager (22. mai) en regional kampanje om forebygging av selvmord. Dette er en kampanje som går bredt ut i hele regionen, den har per nå fått gode tilbakemeldinger. Den blir gjennomført i et samarbeid med mange aktører.

Brukerutvalget er usikre på om slike kampanjer vil påvirke selvmordstallene. De siste årene har ca 650 personer tatt sitt eget liv og det er 3 ganger så mange menn som kvinner som dør ved selvmord. Menn er ikke bare overrepresentert i selvmordstatistikken, de fleste som er i rusbehandling er menn, pasientene i sikkerhetsavdelingene er nesten alle menn og likeså de som blir dømt til tvungent psykisk helsevern. Men det er ikke bare innen psykisk helse at menn ikke oppsøker helsehjelp for sine plager. Det er nødvendig å se nærmere på årsakene til dette. Helse Vest kan ikke styre samfunnsutviklingen, men vi må sørge for at tenestene som blir tilbudt blir brukt av menn før selvmordet, rusavhengigheten eller volden er en realitet, eller at somatisk sykdom har blitt alvorlig før man får hjelp.

Menn reagerer annerledes enn kvinner når de blir syke, og mange opplever å miste egen identitet. Det virker ikke som om dagens helsetjeneste er rigget for å møte menns behov. Det trengst mer kunnskap på dette området. RBU mener at dette er et tema som det bør forskes mer på. Dette har også flere organisasjoner påpekt.

Strategi for økt helsekompetanse 2019-2023

«Regjeringens mål er å skape pasientens helsetjeneste. Det forutsetter at pasienter og brukere har kunnskap og muligheter for å ivareta sin helse på best mulig måte. Helse- og omsorgstjenestene må ivareta sin helse på best mulig måte. Helse- og omsorgstjenestene må legge til rette for at pasienter og brukere i større grad tas med på beslutninger som omhandler dem, gjennom blant annet å stille spørsmålet «hva er viktig for deg»? Tilstrekkelig helsekompetanse er en forutsetning for å realisere pasientens helsetjeneste.» Strategidokument fra HOD 2019

Selv om spesialisthelsetjenesten har hatt opplæring og informasjon til pasienter og pårørende som en av sine 4 hovedoppgaver siden 2001 så har dette fått alt for lite fokus. For å skape fellesskapets sykehus og pasientens helsetjeneste så må også brukerne sine ressurser benyttes i sterkere grad. God helsekompetanse gir kyndige og myndige brukere som oppsøker helsetjenesten når de trenger hjelp. Det reduserer unødig ressursbruk ved at pasienter oppsøker tjenestene før alvorlig sykdom utvikler seg og de har mer realistiske forventninger til hvilket tilbud de kan få. God helsekompetanse hos brukerne vil også redusere pasientskader.

Hvordan har det blitt arbeidet i Helse Vest for å styrke helsekompetansen i befolkningen regionalt?

Samarbeid om tjenesteutvikling

Selv om brukermedvirkning har vært trekt frem som et viktig virkemiddel for utvikling av tjenestene de siste 20 årene så er dette i for liten grad tatt i bruk – her er det mye å hente. Brukermedvirkning handler ikke bare om brukerrepresentanter i råd og utvalg. Likepersonsarbeid er ofte den beste måten å formidle kunnskap og erfaringer på til nye syke og brukernes egne organisasjoner kan gjøre en god jobb her. Helse Vest gir økonomisk støtte til mange organisasjoner, men dessverre så blir det gjort lite for å få til et systematisk samarbeid for å benytte den ressursen som finnes i organisasjonene for å utvikle fellesskapets sykehus og øke helsekompetansen.

Vi ønsker med dette notatet å få til en god diskusjon rundt områder som betyr mye for oss som utvalg og for å optimalisere vårt samarbeid med ledelse og styre.